

RECENZÍÓK

Szerző:

Babarczy Balázs
Semmelweis Egyetem
Egészségügyi
Technológiaértékelő és
Elemzési Központ, Budapest;
Syreon Kutató Intézet,
Budapest

Cikkadatok:

DOI: [10.58701/mej.22970](https://doi.org/10.58701/mej.22970)

Beküldve: 2026. 04. 30.

Elfogadva: 2026. 05. 01.

Megjelentetve: 2026. 09. 07.

2026. 4. évfolyam 3. szám

Copyright © 2026 Babarczy
Balázs. Kiadó: Magyar
Népegészségügy Megújításáért
Egyesület. Ez egy nyílt
hozzáférésű cikk a CC-BY-SA-
4.0 licenstszerződés alapján.

Cikkismertetés: Az egészség- fejlesztés és betegségmegelőzés finanszírozási forrásainak bővítése - Okos, tovagyrűző befektetések

*Article review: Broadening sources of finance for
health promotion and disease prevention - Smart
capacitating investment*

Kulcsszavak: befektetés; egészségfejlesztés; prevenció

Keywords: *investment; health promotion; disease prevention*

Ajánlás

Az SCI modellek közép-európai alkalmazását nehezíti a legtöbb modellhez szükséges nonprofit vagy társadalmi elkötelezettségű befektetői ökoszisztéma fejletlensége. Ugyanakkor hatékony kormányzati koordináció mellett ezek a megoldások szolgáltatói oldalról segíthetnek a különböző állami szektorok közötti együttműködés elmélyítésében, illetve a civil szféra és a szélesebb társadalom intenzívebb bevonásába az egészségfejlesztési és betegségmegelőzési programokba. Ezen túlmenően a koncepció segít a prevenció befektetési értelmezésének hangsúlyozásában, a pusztán kiadási szemlélet helyett.

A cikkismertető a *Broadening sources of finance for health promotion and disease prevention. Smart capacitating investment* című közleményt mutatja be.

BEVEZETÉS

Bár az egészségfejlesztés és betegség-megelőzés hosszú távú egészségnyeresége és pozitív gazdasági hatása régóta bizonyított, ezek a területek továbbra is alulfinanszírozottak a gyógyító ellátáshoz képest. Az Európai Unióban a megelőzésre fordított kiadások aránya alacsony, sok esetben nem éri el az összes egészségügyi kiadás néhány százalékát sem. Ennek egyik oka, hogy a politikai és finanszírozási döntések gyakran a rövid távú, azonnali egészségügyi szükségletekre reagálnak, miközben a megelőzés hatásai hosszabb időtávon jelentkeznek. További nehézséget jelent, hogy az egészségi állapotot jelentős mértékben befolyásolják a nem egészségügyi szektorok, például az oktatás, a lakhatás vagy a környezeti tényezők, és a preventív beavatkozások gazdasági hatásai is sok esetben szétaprózódnak a különböző szakpolitikai területek között. Ezért az egészségpolitikai megközelítéseknek túl kell lépniük az egészségügyi rendszeren, és interszektorális együttműködésre kell épülniük. A hagyományos közfinanszírozási források bővítésének korlátai miatt szükség van új finanszírozási megoldásokra, amelyek képesek további forrásokat mozgósítani a megelőzés számára. Erre az igényre reagál az okos, továbbgyűrűző befektetések

(*Smart Capacitating Investment* – SCI) koncepciója, amely a köz- és magánforrások kombinálásával kívánja támogatni az egészségfejlesztést. A kutatás célja az SCI fogalmának tisztázása, a különböző modellek rendszerezése, valamint annak feltárása volt, hogy milyen tényezők ösztönzik vagy akadályozzák ezeknek a befektetéseknek a megvalósulását.

MÓDSZEREK

A kutatás több módszertani elemet kombinál annak érdekében, hogy átfogó képet adjon az innovatív finanszírozási modellekről. A szerzők első lépésként egy gyors, feltáró irodalmi áttekintést (*rapid scoping review-t*) készítettek, amelynek célja a releváns szakirodalom feltérképezése volt az egészségfejlesztés és megelőzés finanszírozásának új formáiról. Ezt követően szakértői interjúk és online források segítségével azonosították a feltörekvő és innovatív finanszírozási modelleket, majd realista szemléletű szintézist készítettek, amely lehetővé tette a különböző forrásokból származó információk integrálását és értelmezését. Ennek keretében a szerzők arra fókuszáltak, hogy milyen mechanizmusokon keresztül működnek az SCI modellek, milyen kontextusban lehetnek sikeresek, valamint arra, hogy milyen motivációk, akadályok és elősegítő tényezők befolyásolják a befektetői döntéseket. Ez a megközelítés nemcsak a modellek leírását, hanem azok működési logikájának mélyebb megértését is lehetővé tette.

EREDMÉNYEK

A tanulmány egyik legfontosabb eredménye a *Smart Capacitating Investment* fogalmának pontosítása. A szerzők szerint az SCI olyan befektetési forma, amely lehet pénzügyi vagy nem pénzügyi jellegű, és amely során különböző forrásokat csoportosítanak át vagy vonnak össze annak érdekében, hogy javítsák az egyének és közösségek egészségét befolyásoló tényezőket és képességeket. Ezek a befektetések gyakran több szektort és többféle szereplőt érintenek, beleértve a közfinanszírozott egészségügyi és nem egészségügyi szektorokat, valamint a magán- és nonprofit szektort is.

A szerzők kidolgoztak egy tipológiát is, amely rendszerezi az SCI különböző modelljeit és azok jellemzőit. Ezek a modellek eltérő mechanizmusokon keresztül működnek, de közös bennük, hogy a megelőzés különböző szintjein alkalmazhatók, és gyakran több finanszírozó együttműködésére épülnek. Az egyik legismertebb és leggyakrabban alkalmazott modell ezek közül a társadalmi hatás kötvény (*social impact bond*), amely lehetővé teszi, hogy magánbefektetők finanszírozzanak prevenció programokat, miközben a megtérülés a program sikerességétől függ.

Az eredmények rámutatnak arra is, hogy az SCI modellek gyakran a köz- és a magán-szféra együttműködésére épülnek, és különböző befektetői motivációk állhatnak mögöttük. A befektetők számára fontos a

társadalmi hatás és a pénzügyi megtérülés kombinációja, ugyanakkor jelentős akadályt jelent a bizonytalanság, a hosszú megtérülési idő és a hatások mérésének nehézsége. A sikeres megvalósítást elősegítheti a megfelelő kormányzati támogatás, a világos szabályozási környezet és az átlátható értékelési rendszerek megléte.

A tanulmány hangsúlyozza a kormányzat kulcsszerepét, mivel az állami részvétel csökkentheti a befektetési kockázatokat, ösztönözheti a magántőke bevonását, és biztosíthatja a programok elszámoltathatóságát. Az állam szerepe különösen fontos abban, hogy koordinálja a különböző szereplők együttműködését és támogassa az innovatív finanszírozási modellek elterjedését.

MEGBESZÉLÉS

A szerzők szerint az okos, továbbgyűrűző befektetések új lehetőségeket kínálnak a prevenció finanszírozásának megerősítésére, különösen olyan környezetben, ahol a hagyományos közfinanszírozás korlátokba ütközik. Az SCI egyik legnagyobb előnye, hogy képes további forrásokat mozgósítani, és elősegíti a különböző szektorok közötti együttműködést, ami kulcsfontosságú az egészséget meghatározó tényezők komplex természetéből adódóan. Ez a megközelítés hozzájárulhat az egészségi egyenlőtlenségek csökkentéséhez is, mivel lehetővé teszi a célzott beavatkozások finanszírozását.

Ugyanakkor a szerzők rámutatnak a koncepcióval kapcsolatos kihívásokra is. Az ilyen típusú modellek gyakran összetettek, nehezen skálázhatók, és komoly kihívást jelent a hatások megbízható mérése. Emellett a különböző érdekelt felek – például a kormányzat, a befektetők és a szolgáltatók – eltérő céljai és elvárásai nehezíthetik az együttműködést.

A tanulmány kiemeli, hogy a sikeres megvalósításhoz erős kormányzati szerepvállalásra, megfelelő szabályozási keretekre és bizonyítékalapú értékelési rendszerekre van szükség. Fontos továbbá, hogy a megelőzés finanszírozását integrálják más szakpolitikai területekkel, például az oktatással vagy a lakhatással, mivel ezek jelentős hatással

vannak az egészségi állapotra. A jövőben szükség van további kísérleti projektekre és innovatív finanszírozási modellek tesztelésére annak érdekében, hogy jobban megértsük ezek működését és hosszú távú hatásait.

HIVATKOZÁSOK

Rutten-van Mölken, M., Whiteley, H., Babarczy, B. et al. Broadening sources of finance for health promotion and disease prevention. Smart capacitating investment. *Eur J Health Econ* (2025).
<https://doi.org/10.1007/s10198-025-01874-4>

INFORMÁCIÓK A SZERZŐRŐL

Babarczy Balázs

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Technológiaértékelő és Elemzési Központ, Budapest; Syreon Kutató Intézet, Budapest

Semmelweis University, Center for Health Technology Assessment; Syreon Research Institute, Budapest, Hungary

<https://orcid.org/0000-0002-8853-8547>

balazs.babarczy@syreon.eu
